

Straks, of eigenlijk nu al, want we staan er middenin, kunt u gaan genieten van de tentoonstelling Gouden Bruin van Aimée Terburg. Die titel klinkt mij eigenlijk nog steeds een beetje ‘vies’ in de oren. En het is dan ook een titel die zijn oorsprong vindt in keihard ploeteren in de modder. Deze schilderijtentoonstelling gaat indirect over het turfsteken, de jacht naar het ‘bruine goud’, zoals dat in vroeger tijden werd genoemd.

Aimée heeft me gevraagd om deze tentoonstelling te openen omdat ik ‘iets met Heerenveen heb’. Op mijn tiende kwam ik in Heerenveen wonen en op mijn 18de verhuisde ik weer. Dat zijn vormende jaren in een leven en voor mij waren ze vormend voor twee dingen waarvan er in ieder geval een heel erg belangrijk is geworden in mijn leven: mijn natuurbeleving en mijn kunstbeleving.

Mijn ouders waren altijd wel redelijk fanatieke wandelaars en de omgeving van Heerenveen biedt onder andere de prachtige bossen van Oranjewoud, waar we nadat we in Het Friesche Haagje kwamen wonen vaak in het weekend gingen lopen. Echter pas in de brugklas ontdekten we De Deelen, dankzij mijn superenthousiaste biologiedocent aan de RSG, Rolf Tienstra. Hij woonde naast de Deelen (en misschien woont hij er nog wel?) en hij kon er zo enthousiast over vertellen dat we dat modderige gebied wel moesten gaan verkennen.

Niets van zijn verhalen was onwaar. De Deelen zijn een schitterend wild gebied, dat constant in beweging lijkt te zijn. Waar de elementen je op een gure najaarsdag om de oren slaan en waar je bijna de geschiedenis van de vorming van het gebied door het turfsteken kunt voelen. Waar je zondermeer medelijden krijgt met de arme veenarbeiders die in weer en wind met de hand het loodzware veen uitstaken.

Die veenarbeid, geportretteerd in de film ‘het bruine goud’ die in het museum te zien is op de Zolder van Pake, De Deelen en de landschappelijke elementen die de turfstekerij naliet in het gebied rondom Heerenveen zijn wat Aimée inspireerde voor het nieuwste schilderij in deze tentoonstelling. Met behulp van Google Earth en een fietskaart, geïnspireerd door wandelingen in De Deelen, construeerde ze op het doek een eigen versie van het spel van afwaterings- en transportkanalen, zetvelden en petgaten. Ze creëerde een abstract landschap dat getekend is door het turfsteken. Een schilderij speciaal gemaakt voor een tentoonstelling Museum Willem van Haren.

Zoals ik zei is ook mijn culturele vorming in Heerenveen gestart. Ook weer met een duwtje in de rug van mijn ouders, vond ik mijn heel eigen interesse in kunst. Waar zij hielden van antiek en realistische schilderkunst lag mijn interesse bij moderne en hedendaagse kunst. Zo kwam ik op een dag in contact met Sjoerd de Vries, een van Frieslands beroemdste schilders, die op weg van school naar huis zijn atelier had. Hij vroeg me of ik interesse had om hem in zijn atelier te helpen met kleine klusjes als boodschappen doen en opruimen en natuurlijk had ik dat. En zo stapte ik op mijn zestiende de kunstwereld in en eigenlijk ben ik er niet meer uitgestapt.

Sjoerd de Vries is een kunstenaar die helemaal vergroeid is met De Deelen. Zijn verstilte verbeeldingen van het koude water en bevroren of juist natgeregende rietkragen staan bijna bij iedere Friese kunstliefhebber scherp op het netvlies. Hoewel Sjoerd De Deelen vanaf het land schildert en Aimée vanuit de lucht is er wel degelijk een overeenkomst in hun werk, die verder gaat dan een liefde voor het gebied. Dat is het gebruik van ouderwetse schilderkundige materialen.

Beide kunstenaars gebruiken ouderwetse pigmentsoorten om een natuurgetrouwe kleur aan hun werken te geven. Bij Aimée is een belangrijke rol weggelegd voor een natuurlijke pigmentsoort, die rauw omber heet. Het is een kleur die ontstaat bij verweringsprocessen van mangaanerts en ijzererts. Je kunt de grondstof branden, dan heet het gebrande omber en wordt het rood, en je kunt hem 'rauw' gebruiken en dan heeft het allerlei kleurschakeringen van groengeel tot bruingroen.

Dat groenbruin speelt een belangrijke rol in de werken die u hier zult zien. Ze vormen de neutrale basis voor de werken van Aimée Terburg. Niet voor niets werd deze kleur in de traditionele schilderkunst gebruikt als onderlaag. Hier blijft de rauwe omber goed te zien, in levendig verfstreken, die doen denken aan action painting, of aan een kunstenaar als Robert Zandvliet, die misschien niet helemaal toevallig ook uit dit veengebied afkomstig is. Bovenop deze laag weeft de kunstenaar een strak abstract netwerk van fellere kleuren of combineert ze een schilderij met een klein tableau van gladde tegels. Beiden roepen ze landschappelijke associaties op, van velden en sloten, maar tegelijk blijft het werk zo neutraal dat je Aimée Terburg wel een van de meest abstracte landschapsschilders ooit kunt noemen.

Dank u wel.